

Avrupa Birliği ile birlikte ortak
finanse edilmektedir.

COUNCIL OF EUROPE

Avrupa Konseyi ile birlikte
ortak finanse edilmekte ve
uygulanmaktadır.

Dijital bir vatandaş olarak haklarınızı biliyor musunuz?

Bu broşur, genç bir dijital vatandaş olarak haklarınızı ve sorumluluklarınızı öğrenmenize yardımcı olmayı amaçlıyor.

**T.C. MİLLİ EĞİTİM
BAKANLIĞI**

Aktif Katılım

Aktif Katılım, dijital ortamın iyileştirilmesine yardımcı olmak için çevrim içi olduğumuzda sorumlu kararlar vermek ve toplumun iyiliği için değişim yaratmakla ilgilidir.

İşte size bu konuda düşünmenizi sağlayacak bazı sorular. Bu soruları aileniz ve arkadaşlarınızla da tartışabilirsiniz:

- Çevrim içi olduğumda ne gibi zorluklarla karşılaşıyorum?
- Bu tür zorluklarla karşılaşan bir tek ben miyim, yoksa çevremdeki insanlar da benzer sorunlarla mücadele ediyorlar mı?
- Yaşadığım zorluklarla ilgili toplumda olumlu değişim yaratmak için neler yapabilirim?

Haklar ve Sorumluluklar

Bu alan, tüm vatandaşların gizlilik, güvenlik, erişim ve kapsayıcılık, ifade özgürlüğü ve daha birçok dijital hakka sahip olduğunu hatırlatır. Haklar bazı sorumlulukları beraberinde getirir. Dijital haklarımıza, etik olmak ve herkesin güvenli ve kapsayıcı bir dijital ortamdaki faydalanabilmesini sağlamak için empati kurmak gibi sorumlulukların eşlik ettiğinin farkında olmamız gerekir.

İşte düşünmeniz için bazı sorular. Aileniz ve arkadaşlarınızla birlikte beyin fırtınası yapabilirsiniz:

- Dijital bir vatandaş olarak tüm haklarımın ve bunlarla birlikte gelen sorumluluklarımın farkında mıyım?
- Dijital dünyada neyin yanlış olduğu ve bu yanlışların nasıl düzeltilebileceği konusunda yeterince düşünüyorum mu?
- Çevrim içi iletişim kurduğum insanların haklarının bilincinde miyim ve onların haklarını dikkate alıyor muyum?

HAYALLEDİN

Kendinizi dev, karmaşık bir labirentin içinde hayal edin. Nasıl hissederdiniz?

Muhtemelen hepimiz heyecanlı, meraklı ve belki de biraz kaybolmuş hissederdik.

Çevrim içi olmayı dev bir labirentin içinde olmaya benzetebiliriz. Hangi yöne gideceğimizi bilirse bu yolculuk güçlendirici, eğitici ve eğlenceli olabilir.

Peki, '**Çevrim içi Olma**' ne anlama geliyor?

Çevrim içi olmak nasıl etkileşimde bulunduğumuzla ilgilidir ve üç dijital vatandaşlık alanını kapsar:

Erişim ve Kapsayıcılık
Öğrenme ve Yaratıcılık
Medya ve Bilgi Okuryazarlığı

Gizlilik ve Güvenlik

Gizlilik ve Güvenlik alanı iki farklı kavrama odaklanır. Gizlilik temel olarak kendimizin ve başkalarının kişisel bilgilerinin korunmasıyla ilgiliyken, güvenlik daha çok kendimizi ve cihazlarımızı her türlü siber saldırıya karşı güvende tutmakla ilgilidir.

Çevrim içi gizlilik ve güvenlikle ilgili aşağıdaki soruları aileniz ve arkadaşlarınızla tartışarak bu konuda daha ayrıntılı düşünebilirsiniz:

- Kişisel bilgiler hangi bilgileri içerir? Bu bilgileri gizli tutmak neden önemlidir?
- Fotoğraflarını çevrim içi olarak paylaşmadan veya onları etiketlemeden önce arkadaşlarım ve ailemden izin alıyorum mu?
- Şifrelerim ve hesap ayarlarım davetsiz misafirleri uzak tutmak ve paylaştığım bilgilere kimlerin erişebileceğini kontrol etmek için yeterince güçlü mü?

Tüketici Farkındalığı

Çevrim içi alanlarda kullanıcı ve tüketici olarak her bir eylemimizin bir sonucu vardır. Bunun farkında olmak, bilinçli tercihler yapabilmek ve gezegenin sürdürülebilirliğini desteklemek için hepimizin sahip olması gereken temel bir yeterlidir.

Aileniz ve arkadaşlarınız ile birlikte aşağıdaki sorular üzerinde düşünmek bu konudaki bilginizi arttıracaktır:

- Hem çevrim dışı hem de çevrim içi ortamlarda aynı tüketici haklarına ve sorumluluklarına sahibim. Peki, bu haklarımın ve sorumluluklarımın farkında mıyım?
- Kullandığım web sitelerinin güvenilirliğini nasıl kontrol edeceğimi biliyor muyum?
- Gerçek olamayacak kadar iyi ve ucuz görünen çevrim içi bir üründen tüketici olarak yeterince şüpheleniyor muyum?
- Etik bir tüketici miyim? Gezegenin sürdürülebilirliğini korumaya yeterince önem veriyor muyum?

Öz-Değerlendirme Zamanı

Anketler düşünmek, beyin fırtınası yapmak, tartışmak, kendini geliştirmek ve öz-değerlendirme yapmak için harika araçlardır. **Çevrim içi haklar konusunda kendinizi nasıl değerlendirirsiniz?**

Genellikle: ✓ Ara Sıra: 0 Nadiren: X		Sen
Aktif Katılım	Kolektif çalışmalarımızı geliştirmek için başkalarıyla fikirlerimi ve düşüncelerimi paylaşmaya açığım.	
	Çevrim içi varlığımı, olumlu değişimi teşvik etmek ve önemli konular hakkında farkındalık yaratmak için kullanırım.	
	Toplumda olumlu bir etki yaratan projeler başlatır ve bunlara katılırım.	
Haklar ve Sorumluluklar	İfade özgürlüğü hakkımı kullanırım ve başkalarını da bunu yapmaya teşvik ederim.	
	Çevrim içi ortamda kendimin ve başkalarının gizliliğini nasıl koruyacağımı biliyorum.	
	Kullandığım web sitelerinin ve uygulamaların hüküm ve koşullarını okur ve anlarım.	
Gizlilik ve Güvenlik	Kullandığım platformlardaki uygunsuz veya zararlı içerikleri nasıl bildireceğimi biliyorum.	
	Çevrim içi hesaplarım için güçlü ve birbirinden farklı şifreler kullanırım.	
	Sosyal medya da dâhil olmak üzere kişisel bilgilerimi çevrim içi platformlarda paylaşma konusunda dikkatliyim.	
Tüketici Farkındalığı	Kişisel bilgilerimi ve çevrim içi paylaşımlarımı kimlerin görebileceğini sınırlandırırım.	
	Şüpheli bağlantılara tıklamaktan veya bilinmeyen kaynaklara kişisel bilgi vermekten kaçınırım.	
	Güvenilir ve itibarlı e-ticaret web sitelerini kullanırım.	
Tüketici Farkındalığı	Ödeme bilgilerimi girmeden önce güvenli ödeme seçeneklerini (ör. HTTPS, güvenli ödeme ağ geçitleri) kontrol ederim.	
	İnternette alışveriş yaparken ambalaj atığı ve karbon ayak izi gibi çevresel etkileri göz önünde bulundururum.	

Not ettiğiniz her ✓ **3 puan**, her 0 **2 puan**, her X **1 puan** değerinde. Puanlarınızı toplayın. Aktif, demokratik, bilgili ve bilinçli bir dijital vatandaş olma yolunda nerede olduğunuzu görün.

Puan Değerlendirme

33–42 puan arası:

Tebrikler! Aktif, demokratik, bilgili ve bilinçli bir dijital vatandaş olmanın önemini anlıyorsunuz.

24-32 puan arası:

İyi deneme! Ama yine de genç bir dijital vatandaş olarak haklarınızı ve sorumluluklarınızı daha iyi öğrenmeniz gerekiyor.

0-23 puan arası:

Üzgünüz! Arkadaşlarınızdan, ailenizden ve öğretmenlerinizden öğreneceğiniz daha çok şey var. İşte size yardımcı olacak bazı ipuçları:

- Çevrim içi ve çevrim dışı topluluğunuzun aktif bir üyesi olun;
- Gizliliğiniz, güvenliğiniz ve dijital haklarınız konusunda bilgili olun.
- Bir internet kullanıcısı ve tüketicisi olarak sorumluluk sahibi olun.

Daha fazla bilgi edinmek için kullanabileceğiniz kaynaklar:

DVE Çocuk Dostu El Kitabı

Bu broşür, genç bir dijital vatandaş olarak haklarınızı ve sorumluluklarınızı öğrenmenize yardımcı olmayı amaçlıyor.

Avrupa Birliği ile birlikte ortak finanse edilmektedir.

AVRUPA BİRLİĞİ

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Avrupa Konseyi ile birlikte ortak finanse edilmekte ve uygulanmaktadır.

**T.C. MİLLİ EĞİTİM
BAKANLIĞI**